

**Lībadznieka
B.Blumbaha
teiktie ticējumi**

- ☺ Kad kažis laiza ķepiņas un gļauda savus vaidziņus, tad sēta gaidāms ciemiņš.
- ☺ Lai braucot uz ceļa negadītos nelaime, tad pirms sešānās važās (pajūgā), jāaizmet ar patagas kātu zirgam priekšātrīs krustus un jāsaka: „Dievs, augstais, stāvi Tu klāt”.
- ☺ Kad uz ceļa vispirms sastop sievieti, tad labāk griezties atpakaļ, jo nebūs laimes. Ja satiek vīrieti, vislabāk žīdu, tad būs laime.

Talsu TIC ticējumi un vērojumi

- ☺ Pirms došanās ceļā, jāiet laukā un jāuzmiež uz akmens, tad brauciens būs gluuds un izturīgs.
- ☺ Ja pa dienu stipri kož dunduri, tad vakarā kodis arī odi.
- ☺ Ja, apciemojot Talsos vientuļo Koklētāju agri saulei lecot un atspīdot ezerā, Koklētājs laipni uzsmaida, tad tas liecina, ka drīzumā iestāsies plikpaurība.
- ☺ Ja sestdienas vakarā virs Talsu pauguraines ir mākoņi, tad svētdienas ritā tu jutīsies kā septītājās debesīs.
- ☺ Ja Kamparkalnā kūko dzeguze, tad zeme atvēršies un tu būsi glābts.
- ☺ Ja siena zārdā dzīvo eži, tad jāiet gulēt, kur ir meži.

Naktsmājas / Accommodation

- 1 „Talsi” – viesnīca / hotel
T. 63232020, www.hotelitalsi.lv
- 2 „Saule” – viesu nams / guest house
T. 63232232, 29177071, www.saulehotel.lv
- 3 „Martinelli” – viesu nams / guest house
T. 63291340, www.martinelli.lv
- 4 LELB Talsu draudzes māja – naktsmitnes / accommodation
T. 63224251
- 5 „Aldari” – viesnīca / hotel
T. 63221253, 29446246, www.aldari.viss.lv
- 6 „Alinas” – viesu nams / guest house
T. 29173921
- 7 „Mikus” – motel / Motel
T. 2911985, www.mikus.viss.lv
- 8 „Pie Ābelītes” – viesu nams / guest house
T. 28386425, 29175436, www.pieabelites.viss.lv
- 9 „Kamparkalns” – viesu nams / guest house
T. 29518415, 29992933, www.kamparkalns.viss.lv
- 10 „Vizbulītes” – viesu nams / guest house
T. 29343692, www.vizbuliites.lv
- 11 „Jānkalni” – lauku māja / farmstead
T. 26096415, www.janukalni.lv
- 12 „Pie Pūces” – viesu nams / guest house
T. 29136334, www.piepuces.viss.lv
- 13 MPS Šķēdes mežu nodaļa, mācību centrs „Mežmāja” – naktsmitnes / accommodation
T. 22029058
- 14 „Mācītājmuiža” – telts vietas / tent places
T. 63223135, 26208929
- 15 Laidzes profesionālā vidusskola – dienesta viesnīca / youth hostel
T. 63221761, 63221886

Velo un pastaigu maršruts

**Sapņotājiem, romantiķiem un milētājiem
For dreamers, romanticists and lovers**

6. Maršruts / Route: 15 km

- 22 **Vanagkalns** (Upurkalns) ir senču kulta vieta, tā tuvumā agrāk atradusies Sappu birzs, kur zilnieki senatnē skaidrojuši sapņus. Mūsdienās Vanagkalns ir iecienīta vieta Jāņu svinēšanai un tajā ir ierīkota pastaigu taka un telšu vieta. / **The Hill Vanagkalns (Hawk Hill)** is an ancient cult site, where nearby the so-called Grove of Dreams was.
- 53 **Kamparkalns** ir Ziemeļkursas augstienes virsotne (174,8m), kurā ir uzcelts skatu tornis, izveidota pastaigu taka un ierīkota slēpošanas trase. / **Hill Kamparkalns** is the highest point (174,8 m) of North Kurzeme, there is a watching tower, walking trail and skiing track.
- 28 **Avotiņš** pie Čumalu ezera. / **A spring** next to Lake Čumalu.
- 48 **Sirdsezers** nosaukumu ieguvis pateicoties savai formai, bet vietu starp Sirdsezeru un Milzu kalnu dēvē par **Vinleju**, jo te Kurzemes hercogistes laikos bijuši vīna dārzi. / **Lake Sirdsezers (Lake of the Heart)** which name derives from its form and the **old Wine Valley** where were vineyards in the times of the Duchy of Courland.
- 47 **Piļskalnā Milzu kalns** 20.gs. vēsturnieki piešķir nocietināta piļskalna statusu, taču arheoloģiskie izrakumi piļskalnā nav veikti. Šobrīd tas ir noaudzis ar biezu skuju koku mežu un tā pakājē paslēpies romantiskais **Sappu ezers**. / **Milzkalns Hillfort** and the romantic **Sappu Lake (Lake of Dreams)**.
- 33 **Sukturu kapsētā** atdusas: Aleksandrs Pelēcis (1920-1995), rakstnieks, dzejnieks, publicists, Sibīrijā un Tālajos Austrumos pavadījis 23 gadus; Tics Dzintarkalns (Teodors Zaudmans) (1874-1937) – Talsu muzeja dibinātājs. / **Prominent personalities buried at Sukturi Graveyard**: Aleksandrs Pelēcis (1920 – 1995) – a writer, a poet and a journalist who had spent 23 years of his life in Siberia and Far East. Tics Dzintarkalns (Teodors Zaudmans) (1874 – 1937) – the founder of Talsi Museum.
- 30 **Sukturu ebreju kapsēta**. / **Jews' Graveyard** at Sukturi.
- 31 **Vācu fašistu terora upuru kapi Sukturos**. / **The Cemetery of German fascist terror victims** at Sukturi.
- 32 **Eiropas dižskabāržu audze**. / **European beech growth**.
- 29 **Talsu novada muzejā** var iepazīties ar Talsu pilsētas vēsturi, ik mēnesi apskatīt jaunu mākslas, vēstures vai dabas izstādi. / **Talsi Regional Museum** has section of art collection, history and nature (Milenbaha iela 19, T. 63232213, 29102628)

6 maršruti / routes

Pa velotakām un taciņām Talsu pusē

ON BICYCLE ROUTES IN THE TALSI HILLOCK NATURE PARK AND SURROUNDING

2009
Talsu rajona tūrisma informācijas centrs
Laucenes pagasta padome
Lībaņu pagasta padome
Talsu rajona padome
Buklīta izdošanu finansē
Druka / Printing: SIA Talsu tipogrāfija
© Kartogrāfija / Cartography: SIA Kārsu izdevniecība Jāņa sēta
© Dizains / Design: Mēness upē dizaina studija
Foto / Photography: Sānda Forņa, Kaspars Forņis, Uldis Balga,
Tūlks / Translation: Sānda Forņa, Inga Privca
Sastādīja / Text: Inese Roze, Sānda Forņa
Izdēvējis / Publisher: Talsu rajona tūrisma informācijas centrs
T. 112

Kur zvanīt neatliekamajos gadījumos
Alarm numbers
1 Līdža iela 31, Talsi T. (+371) 28669567
2 Pakalnu pogaš, SIA – Aktīvas atpūtas un tūrisma centrs
3 Ziemeļu iela 28, Talsi T. (+371) 2949512
4 Grandios, SIA
5 Līdža iela 19 / 21, Talsi T. (+371) 63224165; 26469057

Velo noma / Bicycle rent
Talsu novada tūrisma informācijas centrs
T. (+371) 63224165; 26469057

Talsu rajons
Talsu rajona tūrisma informācijas centrs
T. (+371) 63224165; 26469057

Talsu novada Tūrisma informācijas centrs
Talsi District Tourist Information Centre
Izdardātie velo maršruti daļēji ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā dabas parks „Talsu pauguraine”
Talsu novada tūrisma informācijas centrs
T. (+371) 63224165; 26469057
e-pasts: talsutic@apollo.lv
www.talsurajons.lv

5 velo maršruti

Ietīnies Anša Lerha-Puškaiša pasakās
Wrap yourself up in the fairytales of Anss Lerhis-Puškaitis

1. Maršruts / Route: 24 km

Dižstendes dažādība / Variety of Dižstende
2. Maršruts / Route: 33 km

Talsu pauguraines ceļi un neceli
On the roads and forest paths in Talsi Hillock Nature Park

Laucienes (Nurmes) bagātības
Treasures of Lauciene (Nurme)

Pa vējam uz Laidzi / Before the wind to Laidze
5. Maršruts / Route: 27 km

Ietīnies Anša Lerha-Puškaiša pasakās

Wrap yourself up in the fairytales of Anss Lerhis-Puškaitis

1. Maršruts / Route: 24 km

- 1 Talsu novada tūrisma informācijas centrs. / Talsi Region Tourist Information Center (Lielā iela 19/21, t. 632-24165, 26469057)
- 2 **Māja bedrē** (Lielā iela 10) - Talsu privātskola, te no 1870. līdz 1872. gadam pie Golces jaunkundzes mācīties teiku un pasaku krājējs, rakstnieks un skolotājs Anss Lerhis-Puškaitis (1859 – 1903). / **The House in the Hole** at Lielā Str. 10 – formerly Talsi Private School, where the collector of Latvian fairy-tales and legends, a writer and teacher Anss Lerhis-Puškaitis (1859 – 1903) learnt.
- 3 **A.Lerha-Puškaiša ielā** Nr.3 un Nr.5 dzīvojuši Anša māsas Anlizes dēli. Māsas Anlizes mazmazdēls Dr. philol. Guntis Pakalns 2000.gadā sastādījis grāmatu "Anss Lerhis-Puškaitis atmiņās un stāstos". / Anss sister's sons lived at No.3 and 4 A.Lerhis-Puškaitis Str.
- 4 **Ciruļu kapsētā** apglabāti A.Lerha-Puškaiša vecāki, brālis Bērtulis un stāstu varoņi – Didžus, Ojārs, Vodžus. / The parents of Anss Lerhis-Puškaitis as well as his brother Bērtulis and the heroes of his legends – Didžus, Ojārs, Vodžus are buried in **Ciruļu Cemetery**.
- 5 **Dzimtās mājvietas Ciruļi** vairs nav saglabājušās, jaunās mājas 1938.gadā pārdēvētas par Puškaišiem. / The family house Ciruļi has not survived but the new built in 1938 was renamed – Puškaiši.
- 6 Pastendes Baronu Hānu laikā 18. gs. uzcelts **spirta brūzis**, kas kalpojis līdz 2. Pasaules karam. / The **Distillery** built during the rule of Barons von Hahn worked till World War II.
- 7 **Pastendes muižas** varenību, ieskaitot stādījumus parkā, radīja vācu baronu fon Hānu dzimta (1476-1920). Tā tika celta galvenokārt 18.gs., bet muižnieku dzīvojamās ēkas vecākā daļa – 17.gs. No 1945.gada ēkā atrodas Pastendes pamatskola. / **Pastende Manor** including the gardens was created by the German baron family von Hahn. It was built mostly in 18th century but the oldest part of the manor house was built in 17th century. Since 1945 the manor house has been serving Pastende Elementary School. (T.63221128)
- 8 Baronu Hānu **kapliča**. / The **Mortuary** of Barons von Hahn.
- 9 **Latvijas Lauksaimniecības muzejs** iepazīstina ar 19.-20.gs. sadzīves darbarīkiem, lauksaimniecības tehniku, meliorācijas vēsturi u.c. / The **Latvian Agriculture Museum** tells about the agriculture tools, equipment and technology from the 19th – 20th century (Celtņnieku iela 11, Talsi; T. 63291343, 29403183)

Dižstendes dažādība / Variety of Dižstende

2. Maršruts / Route: 33 km

- 10 **Vicežu muiža** – tagadējā muižas dzīvojamā ēka celta 19.gs. beigās. / **Viceži Manor** – The present manor house was built at the end of 19th century.
- 11 Blakus Vicežu muižai zaļo viens no Latvijas **dižākajiem ošiem** (apm. 5,8 m). / Next to Viceži Manor one of Latvia's biggest **ash-trees** (perimeter 5,8m) grows.
- 12 **Balto stārķu** (*Ciconia ciconia*) ligzdas. / The nests of **white storks**.
- 13 Pie Dižstendes diķa aug koku karaliene magnolija – **Kobus magnolija** (*Magnolia kobus*), dabā sastopama Japānā. / Next to Dižstende pond the queen of all trees – **Kobus magnolija** (*Magnolia kobus*) grows.
- 14 **Stendes muiža** piederējusi baronu fon der Brigenu dzimtai, senākā celtnē ir 16. gadsimta sākumā būvētā vecās pils ēka. / **The Stende Manor** was the property of der Brüggens family. The oldest part of the previously fortified castle is its dwelling block; it was built in the beginning of the 16th century.
- 15 Jaunā **Stendes muižas kungu māja** celta 18. gadsimta beigās, pārbūvēta 19. gadsimta sākumā ar klasicisma stila iezīmēm. / **The new manor house of Stende** was built at the end of the 18th and rebuilt in the beginning of 19th century using the features of Classicism style.
- 16 **Šaursliežu dzelzceļa stacijas ēka Dižstendē**. Dzelzceļa līnija Stende – Talsi – Dundaga – Mazirbe – Ventspils pastāvēja līdz 1968.gadam. / **The narrow-gauge railway station in Dižstende**. Railway line Stende – Talsi – Dundaga – Mazirbe – Ventspils existed till 1968.
- 17 **Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts** – laukkopības zinātnes centrs Kurzemē. / **State Stende Cereal Breeding Institute** (T.63291288, 29265347)
- 18 Alejas malā novietots **bedrišu akmens** (2002), kam vairāk kā 3000 gadu sena vēsture. / There is a **worship stone** placed next to the alley (2002). The stone has a history of 3000 years.
- 19 **Stendes evaņģēliski luteriskā baznīca**, tās dibinātāji — fon der Brigenu (Brüggens) dzimta. / **Stende Evangelical Lutheran Church**. The founders of the church are *von der Brüggens* family.
- 20 **Slapuru kapsēta**. Te atdusas novadnieki: **Ilga Madre** (1921-2002), etnogrāfe, pedagoģe, un Ilgas mātes brālis, astronoms, profesors **Fricis Blumbahs** (1849-1949). / **Slapuru graveyard**. Some noteworthy personalities are buried here: **Ilga Madre** (1921 – 2002) – a great ethnographer and teacher. **Fricis Blumbahs** (1849 – 1949) her uncle who was an astronomy professor.
- 21 **Lejaslāču kapsētā** (Lejaslāču senkapī). Te atrastas vairākas bronzas senlietas, kas ir raksturīgas Kurzemes lībiešiem un datējamas ar 11.gs. beigām. / **Lejaslāči Ancient Burial Site**. In 1984, when a grave was dug several bronze artefacts were found in Talsi Regional Museum now exhibited. These ornaments are characteristic for Kurzeme Līvs dated back to the late 11th century.
- 22 **Vanagkalns (Upurkalns)** – kulta vieta, iecienīta Jāņu svētku vieta. / **Vanagkalns (the hill of sacrifices)** – a place of worship, a respectable location for celebrating Summer Solstice.

Talsu pauguraines ceļi un neceli

On the roads and forest paths in Talsi Hillock Nature Park

3. Maršruts / Route: 37 km

- 23 **Mundigu upurozols** aug Mundigezera krastā. Ozols ir izcilī aīnavisks, ar skaistu zaru formu, blīvu lapotni un savdabīgām virszemes sakņu "kepām". / **The Mundigas sacrifice oak** grows by Lake *Mundigas*. The oak tree is very picturesque with beautiful shape of branches, a compact leafage and a peculiar overground rooting.
- 24 **Kārvakalns** – pilskalns atrodas pie Ratkalniem, Talsu - Libagu lielceļa labajā pusē. Bijis intensīvi apdzīvots feodālisma laikā. / **Kārvakalns** – the castle mound is located near *Ratkalni*, on the right side of Talsi – Libagi highway. During the period of feudalism population was intense.
- 25 **Folkloras taka „Jānkalni”** iepazīstina ar mūsu senču rakstiem, zīmēm un dievībām, kas ir mūsu folkloras mantojums. / **The Pathway of Folklore Jānkalni** introduces to the ornaments, magical symbols, Latvian festivities and folk songs of our ancestors. (T.26096415)
- 26 **Mežītes pilskalns** ir vizuāli viens no skaistākajiem Kurzemes pilskalniem, 1869.gadā baltvācu mācītājs - latviešu senvēstures un folkloras pētnieks - Augusts Bilenšteins, atzīmējis: "Kas grib gūt priekšstatu par latviešu pagātni, tam šī vieta ir jāpmeklē." / **Mežīte hillfort** is one of Kurzeme's most beautiful hillforts, and worth to be visited by anyone interested in Latvia's ancient past.
- 27 Grants ieguves vieta „Kurzemes karjers”. / A gravel – pit „**Kurzemes karjers**”.
- 28 **Avotiņš** pie Čumalu ezera. / **A spring** next to Lake Čumalu.
- 53 **Kamparkalns** ir Ziemeļkursas augstienes virsotne (174,8m), kurā ir uzcelts skatu tornis, izveidota pastaigu taka un ierikota slēpošanas trase. / **Hill Kamparkalns** is the highest point (174,8 m) of North Kurzeme, there is a watching tower, walking trail and skiing track.

Apzīmējumi:

Apskates objekti 1

Naktsmītnes ↑

Pa vējam uz Laidzi / Before the wind to Laidze

5. Maršruts / Route: 27 km

- 49 **Botānikas un Bebru taka** pie Krovalku mājām ir dabas taka augu valsts un dzīvnieku iepazīšanai. / **Botanical pathway and Beaver pathway** near *Krovalki* house are nature pathways for getting acquainted with flora and fauna.
- 50 **Laidzes parkā** apskatāma lielākā balto akāciju (*Robinia pseudoacacia*) birzs un augstākā Lausona paciprese (*Chamaecyparis lawsoniana*) Latvijā. / **The biggest white acacia (Robinia pseudoacacia) grove** and the highest Lauson cypress (*Chamaecyparis lawsoniana*) in the country are seen at **Laidze Park**.
- 51 **Laidzes pamatskolas muzejs** un Raganu kalniņš. / **The museum of Laidze Elementary School** and the Hill of Witches.
- 52 **Valdgales muiža un vējdzirnavas**. / **The Manor Valdgale and a windmill**.

Laucienes (Nurmes) bagātības

Treasures of Lauciene (Nurme)

- 29 **Talsu novada muzejs**. / **Talsi Regional Museum** (Milenbaha iela 19, T. 63232213, 29102628)
- 30 **Sukturu ebreju kapsēta**. / **Jews' Graveyard** at *Sukturi*.
- 31 **Vācu fašistu terora upuru kapi Sukturos** / **The Cemetery of German fascist terror victims** at *Sukturi*.
- 32 **Eiropas dižskabārzu audze**. / **European beech growth**.
- 33 **Sukturu kapsētā** atdusas: Aleksandrs Pelēcis (1920-1995), rakstnieks, dzejnieks, Tīcs Dzintarkalns (Teodors Zaudmans) (1874-1937) – Talsu muzeja dibinātājs. / **Prominent personalities buried at Sukturi Graveyard**: Aleksandrs Pelēcis (1920 – 1995) – a writer, a poet and a journalist. Tīcs Dzintarkalns (Teodors Zaudmans) (1874 – 1937) – the founder of Talsi Museum.
- 34 **35 Talsu mācītājmuiža** celta 1809. gadā. Vēsturiskās ziņas saistās ar **Karla Ferdinanda Amendas** (1771 – 1836) vārdu. Viņš bija vijolnieks, komponista van Bēthovena tuvs draugs. Mācītājmājā ierīkota piemīnās istaba, netālu no mācītājmuižas ir K. Amendas kapa vieta. / **The Talsi Vicarage Building Complex** (1809). The available data is mostly linked with the name of **Karl Ferdinand Amenda** (1771-1836). He was a violinist and a close friend of the composer Ludwig van Beethoven; there is *Amenda's* memorial room in the house; his grave can be found near the vicarage.
- 36 **Leprozorija evaņģēliski luteriskā baznīca**. / **Evangelical Lutheran Church of Leprosarium** (T. 27872771)
- 37 **Mežu pētīšanas stacijas Šķēdes mežu nodaļa, mācību centrs „Mežmāja”**. / **The station of forest research at Šķēde, Mežmāja** (a forest house) training center. (T. 22029058)
- 38 **Nurmes evaņģēliski luteriskā baznīca** (1594) visā Ziemeļkurzemē uzskatāma par izcilāko. / **Nurme Evangelical Lutheran Church** (1594) is regarded to be the most brilliant in the North Kurzeme. (T. 63291185)
- 39 **Pie Laucienes pamatskolas skvērā novietots Brīvnieku graudberzis**. / There is a grain quern of *Brīvnieki* near the *Lauciene* School.
- 40 **Laucienes skolas muzejs**. Skolas pagalmu rotā „Staburags miniatūra”. / **Lauciene School Museum**. *Staburags miniatūra* decorates the school courtyard. (Pagastmāja, T. 63291356)
- 41 **Nurmuižas pils un parks** bija Kurzemes Firksu dzimtas īpašums gandrīz 400 gadu. / **Nurmuiža castle and park**. For about 400 years till the expropriation Nurmuiža and its spacious holdings were the property of von Firks family from Kurzeme.
- 42 **Horoskopu dārzs** pie viesu nama „Pie Pūces”. / **Horoscope garden** by the guest house *Pie Pūces*. (T. 29136334)
- 43 **Baltijā lielākais Dienliliju dārzs** un mājas vīnu degustācija. / In the biggest garden of *daylilies* in the Baltics you can see not only flowers but also taste fifteen different wines, (*Lauciene, "Mierkalni"*) T. 63291301, 29457055)
- 44 **Aitu vilna pārtop krāšņās segās. Aitu un tekstiliju apskate**. / Sheep wool turns into beautiful blankets. (*Lauciene, "kalnzemnieki"*, T. 25917072)
- 45 **Lauku sēta „Vijas”, Farmstead „Vijas”** (Odre, „Vijas”, T. 29473197)
- 46 **Odres Velna akmens** – kulta vieta. / **Odre Devil's Stone - a cult site**
- 47 **Milzkalns – pilskalns**. / **Milzkalns Hillfort**.
- 48 **Sirdsezers un Vinleja**. / **Sirdsezers** (the lake of a heart) and *Vinleja* (old Wine Valley).